

טוראי לפר יאיר ז"ל

טוראי לפר יאיר ז"ל
בן 18 בנפלו

בן פנינה ודוד

נולד בחדרה

ב-כ"ז בתשרי תרצ"א , 19/10/1930

התגורר בחדרה

נפל בעת שירותו

ב-כ"ח בתמוז תש"ח , 4/8/1948

במלחמת העצמאות

שרת בפלמ"ח - חטיבת יפתח

תפקיד: מכונאי

מקום נפילה: בדרך לחדרה

באזור: מרכז הארץ והשפלה

נקבר בחדרה

קורות חיים

בן דויד ופנינה. נולד ב-19 באוקטובר 1930 בחדרה. מילדותו ניכרו בו סימני עצמאות ועוז-רוח. אהב את הטבע, החי והצומח - את המרחבים. משום כך לא יכול להסתגל למשטר ולמשמעת בבית-הספר וגם את לימודיו בבית-הספר המקצועי על שם מכס פיין לא סיים, הואיל ולא נטה אחר המקצוע שהשתלם בו. עם הפסקת לימודיו יצא לחיפה ושם מצא מקומו וסיפוקו בעבודה בבית-המלאכה של "סולל-בונה", בו הוכנו שלדי מכוניות-השריון וכלי-נשק שונים. משפרצו הקרבות בארץ גויס לאימונים ונשלח לצפון. שם השתתף בפיצוץ גשרים, בשיירה ליחיעם, בהגנת להבות-הבשן ושבי-ציון.

השתתף גם, בפעולה ליד תמרה, בה נפצע קשה חברו הטוב ויאיר נשאו על שכמו עד שהביאו למקום מבטחים. מות חברו דיכא אותו מאוד והוא נקשר אל אם-החבר והיה מרבה לבוא אליה ולנחמה. משהחלו הקרבות הקשים בנגב קסמו לו ערבותיו, ויאיר, שנתקבל לפלמ"ח, ירד לשם לאחר שהשתתף בהגנת להבות-הבשן שבגליל. הכל עשה מתוך מסירות ושלמות.

היה חבר ההכשרה המגויסת בנגבה. לחם בנגבה, ברוחמה ובניצנים. בקיבוץ דורות הנצור שימש מכונאי ומשנכווה קשה בהתפוצצות חבית בנזין, הוטס לתל-אביב ושם נרפא מפצעיו. עם החלמתו נלקח במשורין לביתו אשר בחדרה, אך בדרך קרהו האסון: המכונית התהפכה ודרסה אותו ולאחר יסורים קשים במשך שעות אחדות, מת, ביום 4 באוגוסט 1948. למחרת היום נקבר בחדרה.

דברים לזכרו מאת המשפחה

בגיל צעיר ביותר החליט יאיר להיות עצמאי, אחראי למעשיו. בעודו פעוט קפץ מגובה של מטר וחצי וקיבל שטף-דם פנימי. משגדל הוא מנסה להשלים את ידיעותיו בהילכות סוסים ומקבל בעיטה; ושוב הוא רתוק למיטה. אך גם לקח זה אינו משמש מעצור למרצו התוסס. הוא שואף להשקיף על העולם ממרומים והריהו עלה בסולם הגבוה שעמד ברפת. "גדולה" זו לא מצאה חן בעיני הפרה והיא מורידה אותו כשהוא רכוב על קרניה...

הוא לא אהב את ארבעת הקירות שסגרו עליו והגבילו את תנועותיו. הוא אהב את השמים התכולים, את היקר הרענן, את הפרח המחייך ואת החרגול המנתר. בחצר ובשדה היתה השקפת עולמו מתרחבת וישותו הקטנה ינקה מן האור והזוהר האינסופיים.

הגננת היתה מתלוננת על שובבותו, על שאין הוא רוצה לשבת בחדר עם יתר הילדים. רק כשהוציאה מהארון את כלי הנגרות הקטנים נצמד לשולחן ואי אפשר היה להזיזו. הוא אהב את המלאכה, מלאכת הכפיים של ממש. עוד בגיל צעיר ביותר בלט אופיו המרדני. בשנה האחרונה של גן הילדים התמרד ועשה שביתה, משום שהמשחקים לא הספיקוהו עוד.

בבית הספר היסודי התמרד, משום שאחד המורים רדה בתלמידים "כמו בעבדים" כלשונו. בבית הספר המקצועי התמרד מפני שהמקצוע בו הוא השתלם לא סיפקו ביותר, ואילו למגמה אחרת סירבו המורים להעבירו. באחד מימי מאורעות תרצ"ו נפל אביו לתוך תעלה, נפצע קשה ושכב במשך תקופה ארוכה צמוד למיטתו. יאיר גדל בימי מחלת אביו ללא השגחת ההורים. וראה זה פלא, דווקא אז הרגיש בכל כובד האחריות המוטלת עליו. אז הפך להיות תלמיד למופת. עבד קשה בבית ובחצר. את הכל ידע לעשות ואמא היתה סומכת עליו בכל.

משהפסיק את הלימודים בבית הספר המקצועי עבד בבית המלאכה של סולל בונה. שם מצא את עולמו הנסתר. הוא נקלע לעולם קסום של מכונות, רעש מנועים, הלם אדיר של פטישים חשמליים, זמזום מכונת החריטה, וכו'...

שנת תש"ח, יאיר נעשה חייל בצבא הגנה לישראל. בליל אפילה גשום, בדרך-לא-דרך, צעד עם חבריו, כשעל שכמו משא של עשרים וחמישה קילו חומרי נפץ, בידו הסטאן ובלבו אהבה גדולה למולדת. בקרב תמרה נפצע קשה חברו האהוב גרשון; יאיר נושאו על שכמו במשך שעותיים ומביאו בעודו בחיים למקום מבטחים.

הימים סוערים ביותר: פיצוץ גשרים, תפישת משלטים, אבטחת שיירות. אך יאיר אינו מוצא עדיין את סיפוקו. השם "נגב" קסם לו ביותר. שם מקומו. ויום אחד קם יאיר, ויחד עם חמישה מחבריו הפליג לנגב. חלומו התגשם: הוא נתקבל לפלמ"ח, לוחם בסביבות נגבה ורוחמה, ניצנים ודורות. הוא מקלען. בשעת מילוי

דברים לזכרו מאת המשפחה

תפקידו בדורות הנצורה התפוצצה חבית בנזין שגרמה לכוויות בפניו. הוא הוטס לתל אביב לטיפול רפואי. לאחר זמן מה הוא שוחרר מבית החולים ובמכונית משוריינת הוסע לביתו בחדרה. בדרך, על יד בית ליד, התהפכה המכונית ויאיר נפצע קשה. הוא מובל לבית חולים. נושא בדומיה את יסוריו ואינו מוציא הגה. עד צאת נשמתו.

כל ימי חייו הקצרים עברו עליו בדומיה, כשהוא שותק...

יאיר לפר

יאיר, בכורם של פנינה ודוד לפר, נולד בחדרה ביום כ"ז בתשרי תרצ"א, 19 באוקטובר אלף תשע מאות ושלושים. משפחתו חדורת ערכים חזקים של בניית ארץ ישראל. ההורים היו מעורבים בכל משימה: בהסתדרות, בפלוגת הסדרן, הקמת בית חינוך לילדי עובדים ובהשתתפות בסבל החברים המובטלים. הקימו מסעדה שבה עבדו הנשים אחרי יום העבודה הקשה. הן בישלו וניקו ואחר כך שרו ורקדו עד אור הבוקר. כאשר נולד יאיר נתנו לו הוריו לגדול חופשי לפי בחירתו.

מילדותו ניכרו בו סימני עצמאות ועוז רוח. אהב את הטבע, החי והצומח ואת המרחבים. משום כך לא יכול היה להסתגל למשטר ומשמעת בבית הספר וגם את לימודיו בבית הספר המקצועי "מקס פיין" לא סיים. עם הפסקת לימודיו יצא לחיפה ושם מצא סיפוק ומקום בעבודה בבית המלאכה של "סולל בונה", בו הוכנו שלדי מכוניות – השריון וכלי נשק שונים. זכה לכינוי במשפחתו: "שרייפלה" (בורג), מפני שהיה נוגע, פותח וחוקר כל מכשיר. בשנת תש"ח נעשה חייל בצבא הגנה לישראל. נשלח לאימונים ויצא מיד לקרבות בצפון הארץ כמקלען. השתתף בפיצוצי הגשרים ב"ליל הגשרים", בשיירה ליחיעם (שבקרוב זה נהרגו שני האחים מצקבית, בני דודים של דוד לפר). השתתף גם בהגנה על להבות הבשן ושבי ציון. נשלח לקרב על תמרה. היה קרב קשה עם הרבה פצועים והרוגים. כאשר הסתיים הקרב התבונן יאיר סביבו וראה את חברו הטוב גרשון גנור, שוכב פצוע. מיד העלה אותו על שכמו והחל לפסוע לעבר הקריות. בדרך הכביד עליו גרשון, ויאיר החל לבכות ולהתחנן בפני גרשון שיעזור לו יקל עליו את הסחיבה על ידי כך שיאחז בצווארו. אך לא היה כל מענה ממנו. בשארית כוחותיו הביא את גרשון למקום מבטחים, ורק כאשר הסיר אותו מגבו, גילה שגרשון נפטר. גרשון היה בן יחיד. הוריו של גרשון אימצו את יאיר כבן להם, ומאז שהיה בא לחופשה היה מגיע לחדרה וממשיך לקרית חיים לביקור.

יאיר אינו מוצא סיפוק. השם "נגב" קסם לו ביותר. היה לחבר בהכשרה מגוייסת בנגבה ולחם שם במסגרת הפלמ"ח. הוא נלחם בנגבה, ברוחמה, בניצנים ובקיבוץ דורות. בקיבוץ דורות שימש יאיר כמכונאי, וכאשר התקיף אותם מטוס מצרי, התפוצצה חבית בנזין ויאיר נכווה קשות בשתי עיניו. החובשת המקומית טיפלה בו, ועם בוא ההפוגה נשלח למרכז הארץ לטיפול אצל רופא עיניים בתל אביב. היה נוסע יום לתל אביב על מנת לקבל טיפול לעיניו. יום אחד חזר יאיר לחדרה בטרמפ על משאית משוריינת. ליד בית ליד התהפכה המשאית. יאיר הועף מהמשאית וזו מחצה את שתי רגליו. עברו שעות עד שהצליחו להרים את המשאית (כיוון שלא היו אז כלי עבודה כבדים) ולקחת את יאיר לבית החולים בילינסון. בנתיים איבד דם רב, ובבית החולים לא יכלו לעזור לו. יאיר לפר ז"ל נפטר מפצעיו ביום כ"ח בתמוז תש"ח, ארבעה באוגוסט 1948. הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בחדרה.

יאיר לפר - 1930-1948

כל חשיבות

יאיר לפר, נולד בחדרה, ב - 19.10.1930. יאיר דור ראשון לחלוצים, שנולד בארץ. אביו, דוד לפר נולד בעיירה סול שליד, וילנה שבליטה. אמו פנינה, גם היא ילידת וילנה, בוגרת גמנסיה "תרבות", שבוילנה.

יאיר נולד למשפחה חדורת ערכים חזקים של בניית ארץ ישראל. ההורים היו מעורבים בכל משימה: בהסתדרות, בפלוגת הסדרן, הקמת בית חינוך לילדי עובדים ובהשתתפות בסבל החברים המובטלים. החלוצים הקימו מסעדה שבה עבדו הנשים אחרי יום העבודה הקשה. הן בישלו וניקו, ואחר כך שרו ורקדו עד אור הבוקר. כאשר נולד יאיר, בכורים של דוד ופנינה, נתנו לו הוריו לגדול חופשי לפי בחירתו.

המילה הראשונה שאמר יאיר, היתה "אשתה". ומה פירוש המילה? שאלו כולם, ויאיר הקטן ענה "אשתה", אך לא הסביר את עצמו. איש לא הבין את שפתו. יום אחד, קרה המקרה שהבהיר לכולם מה פירוש המילה "אשתה", יאיר שהיה ילד שובב והתעניין בכל דבר, שבר צלחת. "מה עשית?" צעקה עליו אימו. "אשתה" - ענה יאיר, ואז הבינו שאשתה הוא שיבוש המילים "מה עשית".

יאיר היה לבוש תמיד, בבגדים נקיים ומסודרים, ועל בגדיו קשרו לו סינר. וכך למה? באותם זמנים, כשהיינו קטנים, הכריחו אותנו לשתות, פעמיים ביום, שמן דגים. האמינו שזה בונה את העצמות, ושומר מפני התקררות. היום יאמרו על זה ילדים "איכסה". יאיר, היה היחידי בארץ שאהב שמן דגים וביקש עוד. תמיד, היה נשפך מעט מהנוזל על הסינר, ולאן שהלך יאיר, אפף אותו ריח הדגים.

במשפחה קראנו לו: "שרייפל" (בורג), מפני שהיה נוגע בכל מכשיר, פותח את הברגים וחוקר את קרביו של המכשיר. לא פעם, גם אני בכיתי בגלל מעשיו. כשמלאו לי עשר שנים, ערכו לי חגיגת בגרות. קיבלתי מתנות רבות. גולת הכותרת של מתנות אלה היו שעון ומפוחית פה תוצרת "הונר". למחרת כשהלכתי לבית הספר, השארתי את השעון בבית, כדי שלא יאבד. כשחזרתי בצהרים, השעון שבת מלכת. יאיר כבר טיפל בו, ומתח את הקפיץ עד ששבר אותו. והמפוחית? הוא הבריג את הברגים ואת כל הלשוניות עיקם בכדי לראות מה נעשה בפנים. והקלקול היה ללא תקנה.

החיים התנהלו כך שההורים עבדו והילדים שהו במעון עד השעה 16.00, לאחר מכן עברו הילדים לבית חינוך חדרה, ולבסוף למד יאיר, בבית ספר מקצועי על שם מקס פיין, בת"א.

בילדותינו, הרבינו לטייל בסביבה, ידענו מתי פורחים הנרקיסים, מתי פורחות הכלניות, והצבעוניים ותמיד טיילנו במקומות אלה. גם בעתיקות קיסריה ביקרנו, וכך קירבנו את הטבע וא"י ללבנו ופיתחנו יחס מיוחד ואהבה לארץ.

יאיר עזב את מקס פיין, ועבר לקריית חיים לסבא לפר. מכאן יצא לעבוד, בבית המלאכה של סולל בונה בחיפה, וכאן נרגע כי מצא את יעודו.

כאשר פרצו הקרבות בארץ, גוייס יאיר, נשלח לאימונים, ומיד יצא לקרבות בצפון הארץ כמקלען. הוא השתתף בהרבה קרבות: בפיצוצי הגשרים "בליל הגשרים", בשיירה ליחיעם, שבקרבת זה נהרגו שני האחים – מצקביץ, בני דודים של דוד לפר. יאיר השתתף בהגנה על להבות הבשן ושבי ציון.

מכאן נשלח לקרב על תמרה, קשה היה הקרב, הרבה פצועים והרוגים שלנו שכבו על האדמה, וכאשר הסתיים הקרב, התבונן יאיר ~~בסביבות~~ וראה את חברו הטוב מהקריות, גרשון גנור, שוכב פצוע. מיד העלה אותו על שכמו והחל לפסוע לעבר הקריות. בדרך ~~הפצצה~~ הכביד עליו גרשון, ויאיר החל לבכות ולהתחנן בפני גרשון שיעזור לו ויקל עליו את הסחיבה על ידי כך שיאחז בצווארו. אך לא היה כל מענה מגרשון. בשארית כוחותיו הביא את גרשון למקום מבטחים, ורק כאשר הסיר אותו מגבו, גילה שגרשון נפטר. גרשון היה בן יחיד, לפישל וגיניה גנור, הם אימצו את יאיר כבן להם, ומאז כשבא לחופשה, היה יאיר בא לחדרה וממשיך לקרית חיים לביקור.

תמיד חשבתני על פעולה זו של יאיר, על הגבורה והדבקות במטרה, מדוע לא קיבל את אות הגבורה?

כאשר החלו הקרבות בנגב, נשלח יאיר להלחם שם, הוא היה חבר בהכשרה מגוייסת בנגבה, ולחם שם במסגרת הפלמ"ח. הוא נלחם בנגבה, ברוחמה, בניצנים ובקבוץ דורות.

יום אחד כאשר, בא לחופשה, סיפר לי על הניסיון הנורא שחוזה במלחמה בדרום. הם היו קומץ לוחמים המפוזרים על הדיונות, והותקפו על ידי חיילים מצריים הלוחמים שלנו החליטו לסגת, הם טיפסו על הדיונות, והחליקו חזרה, ומצב זה חזר פעמים רבות – עליה והחלקה, כאשר האויב בעורפם.

בקיבוץ דורות שימש יאיר כמכונאי, וכאשר התקיף אותם מטוס מצרי, התפוצצה חבית בנוזן, ויאיר נכווה קשות בשתי עיניו. החובשת המקומית טיפלה, ועם בוא ההפוגה נשלח יאיר למרכז הארץ, להתרפא אצל רופא עינים בת"א. יום יום היה נוסע לת"א, לטיפול, ומצב עיניו השתפר.

ביומו האחרון, חזר יאיר לחדרה בטרמפ, על משאית משורינית. ליד בית ליד התהפכה המשאית, יאיר הועף מהמשאית וזו מחצה את שתי רגליו. באותם ימים לא היו כלי עבודה כבדים, ועברו שעות עד שהצליחו להרים את המשאית, ולקחת את יאיר לבית החולים בלינסון. בינתיים איבד יאיר דם רב, ובבית החולים לא יכלו לעזור לו והוא נפטר.

בכ"ח בתמוז, 4.8.48, נפטר יאיר והוא בן 18, והובא לקבורה בחלקה הצבאית בחדרה.

ד'תש"ח

10.8.48